گزارش ارزیابی کنترل های داخلی بانک سامان
بر اساس چک لیست پیوست بخشنامه مب/1172 بانک مرکزی
دوره منتهی به 31 اردیبهشت ماه 1394

مقدمه :

طبق بخشنامه صادره از سوی مدیریت نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری ، شماره مب /۱۱۷۲ به تاریخ 1386/03/31رهنمودهایی برای نظم موثرکنترل داخلی تدوین و به کلیه مدیران عامل بانک های دولتی ابلاغ گردیده است .مقرر شده این رهنمودها ، پس از اتخاذ تدابیر لازم در سطوح هیات مدیره و مدیریت ارشد به تمامي واحدهاي ذیربط در آن بانک /موسسه ابلاغ و ضمن نظارت موثر بر حسن اجراي آن، هر ۶ ماه گزارشي از پیشرفت کار در این زمینه براي بانک مرکزي ارسال نمایند.

در ابتدای این بخشنامه آمده است :

" همان گونه که استحضار دارند یکي از مهم ترین ساز وکارهاي کنترلي که زمینه هدایت اثربخش و کارآیي سازمانهاي مختلف به خصوص بانکها، موسسات اعتباري و دیگر نهادهاي مالي را فراهم مي آورد مجموعه تدابیري است که از آنها تحت عنوان یاد " کنترل هاي داخلي " یاد مي شود. براي کنترل هاي داخلي الگوهاي متنوعي طراحي و معرفي شده اند لیکن مهم ترین ومعروف ترین آنها از نقطه نظر جامعیت، اثربخشي و گسترة کاربرد الگوي مطروحه از سوي کمیته سازمان هاي مسئول کمیسیون تردوي(COSO) است .در این الگو، نظام کنترل داخلي از پنج عنصر به هم پیوسته تشکیل شده است که عبارتند از محیط کنترلي؛ شناسایي و ارزیابي ریسک؛ فعالیت هاي کنترلي؛ اطلاعات و ارتباطات؛ و خود ارزیابي، نظارت و اصلاح نارساییها.

هر یک از این پنج عنصر، مشتمل بر توصیه ها و رهنمودهایي است که در مجموع، دستیابي به اهداف کنترل هاي داخلي را دنبال مي کنند.

کمیته مزبور کنترل داخلي را فرآیندي دانسته است که توسط هیات مدیره، مدیریت ودیگر کارکنان یک موسسه اجرا مي شود و هدف از ایجاد آن، کسب اطمیناني منطقي و معقول ازدستیابي به اهداف اثربخشي و کارآیي عملیات، قابلیت اعتماد به گزار شگري مالي و پایبندي به قوانین و مقررات جاري است .بدون تردید، ایجاد و استقرار یک نظام توانمند کنترل داخلي بستري را فراهم م یآورد که با بهره مندي از آن میتوان نسبت به مدیریت موثر و کاراي سازمان ها و موسسات مختلف اطمینان حاصل نمود .جامعیت و اثربخشي رهنمودهاي این کمیته در زمینه کنترل هاي داخلي، موجب کاربرد وسیع آن در عرصه پهناوري از کشورها و سازما نهاي

پولي و مالي شده است به گونه اي كه كميته نظارت بانكي بال نيز در سندي كه تحت عنوان" چارچوبي براي نظام هاي كنترل داخلي در واحدهاي بانكي" منتشر نموده، از الگوي(COSO) پيروي كرده است .
نظر به اهميت و لزوم برخورداري بانكها و موسسات اعتباري كشور از نظام مناسبي براي كنترل هاي داخلي واحدهاي تابع خود، ، به پيوست مجموعه" رهنمودهايي براي نظام موثر كنترل داخلي در موسسات اعتباري" جهت اجرا و فراهم سازي بستر لازم براي استقرار نظام كنترل داخلي موثر در آن بانک/ موسسه اعتباري غيربانكي ابلاغ مي گردد .
در اين خصوص لازم است بانک ها و موسسات اعتباري غيربانكي هر ۶ ماه، گزارشي از پيشرفت كار درخصوص پياده سازي نظام جامع كنترل هاي داخلي در واحد تابع خود و اقدامات انجام شده در اجراي موثر اين بخشنامه را به مديريت كل نظارت بر امور بانكها و موسسات اعتباري بانک مركزي گزارش دهند .بديهي است استقرار نظام توانمندي از كنترل هاي داخلي در آن موسسه، مستلزم ايجاد ساختارسازماني مناسب و طراحي و استقرار ساز و كارهاي لازم است كه در رهنمودهاي مزبور، چارچوب كلي در اين زمينه ارائه شده است.
شايان ذكر است كه در تهيه اين رهنمودها، از منابع تخصصي فراواني استفاده شده است كه برخي از مهم ترين آنها عبارتند از اسناد منتشره از سوي كميته سازمان هاي مسئول كميسيون تردوي (COSO) ، كميته نظارت بانكي بال (BCBS) ، واحد حسابداري كل ايالات متحده(GAO) ، KPMG (از معتبرترين سازمان هاي بين المللي فعال در زمينه حسابرسي و ديگر مراكز فعال حرفه اي در زمينه كنتر لهاي داخلي .ضمن آنكه در تدوين اين مجموعه، ملاحظات و ويژگي هاي بومي بانک ها و موسسات اعتباري كشور نيز ملحوظ شده اند."
با وجود اينكه ضرورت اجرای بخشنامه و تهيه گزارش های مربوط جهت بانک های دولتی الزامی می با شد ، با توجه به اهميت موضوع و درخواست هيات نظارت بر بانكها، چک ليست پيوست بخشنامه فوق در قالب گزارشی به استحضار مديريت ارشد بانک و هيات نظارت بانک مركزی می رسد.

1- به منظور اجرای صحيح امور، كليه قوانين و مقررات موضوعه در قالب دستورالعمل های اجرايی توسط مديريت امور سازمان و روشها مدون شده و به كليه واحدها ابلاغ می گردد . هيات مديره بانک با تصويب دستورالعمل كنترل های داخلی مصوب سازمان بورس اوراق بهادار از يک سو پايبندی خود را به الزامات قانونی و از سوی ديگر نگرش خود را به اثربخشی سيستم كنترل های داخلی نشان می دهد.
2- نهاد نظارت و حسابرسی داخلی به عنوان يک واحد مستقل با ارزيابی كنترل های داخلی، اطمينانی معقول از دستيابی به اهداف سازمان ارائه می نمايد. همچنين می توان به مديريت امور بازرسی و اداره تطبيق به عنوان بازوی نظارتی هيات عامل اشاره نمود كه رعايت قوانين و مقررا ت را بررسی نموده و موارد تخلف را گزارش می دهند.
3- يافته های حسابرسی داخلی به عنوان موارد مستعد بهبود درگزارش های نهاد نظارت و حسابرسی داخلی درج گرديده و به واحدهای اجرائی اعلام می گردد. لازم به ذكر است اين گزارش ها دركميته حسابرسی و پس از آن با اخذ مصوبه از سوی هيات مديره بانک، از ضمانت اجرايی بالايی برخوردار بوده و اجرای كامل و صحيح آن توسط نهاد پيگيری می شود. موارد نقض قوانين و عدم رعايت دستورالعمل ها، به طور مشخص در شعب توسط

مدیریت امور بازرسی به مدیریت ارشد اعلام شده و اقدامات اصلاحی به صورت موردی و بر حسب نیاز با تغییر / اصلاح دستورالعل ها به کلیه واحدهای اجرائی اعلام می گردد.

4- تدوین آئین نامه انضباطی در مورد کارکنان متخلف از جمله موارد با اهمیت در خصوص ایجاد محیط کنترلی مناسب محسوب می گردد. وجود کانال های ارتباطی میان مشتریان، کارکنان و مدیران امکان اعلام موارد مشکوک را فراهم ساخته است.

5- گزارش های نهاد نظارت و حسابرسی داخلی در جلسه با معاونت های مربوط مطالعه و در بسیاری از موارد اقدامات اصلاحی در این سطح اخذ می گردد. کلیه گزارش ها و اقدامات انجام شده در کمیته حسابرسی طرح گردیده و در خصوص موارد با اهمیت در هیات مدیره بانک تصمیم گیری صورت می پذیرد.

6- جهت تسریع در امور و انجام اقدامات اصلاحی، موارد مستعد بهبود گزارش های نهاد ابتدا به مدیریت واحد مورد رسیدگی ازائه می شود و در صورت عدم بازخورد مناسب گزارش مربوط به کمیته حسابرسی و هیات مدیره جهت اخذ مصوبه ارائه می گردد.

7- هیات مدیره امکان دریافت کلیه گزارش های درخواستی را از مدیریت ها داشته و در صورت نیاز امکان مشاهده سیستم های مالی و اطلاعاتی مستقر در بانک وجود دارد.

8- مصوبات هیات مدیره به تایید کلیه اعضاء می رسد. در حال حاضر یکی از اعضای هیات مدیره مسئولیت اجرائی دارند.

9- امکان مشاهده عملیات مالی و گزارش های درخواستی جهت هیات مدیره میسر می باشد، مدیریت امور مالی صورت های مالی را در مقاطع سه ماهه و شش ماهه و همچنین سالانه به اطلاع هیات مدیره می رساند.

10- نهاد نظارت و حسابرسی داخلی با رویکرد حسابرسی مبتنی بر ریسک اقدام به تهیه کاربرگ های ارزیابی ریسک نموده و نتایج به اطلاع هیات مدیره بانک می رسد.

11- طبق نمودار سازمانی مصوب بانک، نهاد نظارت و حسابرسی داخلی زیر مجموعه هیات مدیره می باشد.

12- در سال 1392 مدیریت بانک اقدام به تهیه آیین رفتار حرفه ای نموده است اما در مستند مربوط اشاره ای به مواردی همچون تضاد منافع ،پرداختهای غیر قانونی و یا نابجا ،رهنمود های ضد رقابتی و منع خرید و فروش از اطلاعات محرمانه نشده است.

13- برنامه سالانه نهاد نظارت و حسابرسی به تصویب کمیته حسابرسی و هیات مدیره بانک می رسد.

14- به منظور تسریع در اجرای اقدامات اصلاحی و یا وضع کنترل های داخلی مناسب، یافته های حسابرسان به مدیریت واحد مورد رسیدگی ارائه می شود . در صورت نیاز گزارش در جلسه ای با حضور معاونت مربوط مطالعه و نسبت به موارد مستعد بهبود تصمیم گیری می شود. در خصوص گزارش های ویژه و فرایندهای با اهمیت پس از طرح در کمیته حسابرسی و هیات مدیره مصوبات مربوط اخذ می گردد.

15- حسابرسان داخلی طبق برنامه سالانه نسبت به بررسی کنترل های داخلی مناسب اقدام می نمایند همچنین پرسشنامه کنترل های داخلی نیز به صورت سالانه تکمیل شده و موارد مستعد بهبود طی گزارشی جداگانه ای به کمیته حسابرسی و هیات مدیره ارائه می شود.

16- تاکنون به صورت محدود ، در سطح مدیران ارشد و سرپرستی های شعب سمینار هایی برگزارشده که در حاشیه سمینار به مقوله کنترل های داخلی پرداخته شده است.

17- آیین رفتار حرفه ای در بانک مدون گردیده و از طریق سیستم اطلاع رسانی داخلی بانک به کلیه کارکنان ابلاغ شده است.

18- به منظور بررسی میزان انطباق عملکرد با ضوابط و خط مشی های اخلاقی ، آزمونی توسط حسابرس یا سایر نظام های کنترل داخلی صورت نمی پذیرد .

19- مواردعدم انطباق عملکرد باضوابط وخط مشی های اخلاقی مشاهده شده درسازمان،به کارکنان ابلاغ نمیگردد.

20- تعهدنامه پایبندی به ضوابط و خط مشی های اخلاقی ازکارکنان اخذ نمی گردد.

21- مدیریت با وضع دستورالعمل های اجرائی منطبق با قوانین و مقررات مربوط و همچنین استقرار نظام ارزیابی کنترل های داخلی توسط واحدهای نظارتی داخلی ، اعتقاد خود را به اجرای صحیح و شفاف امور نشان داده است.

22- تاکنون به موارد با اهمیتی که نشانگر اعمال رفتار غیر منصفانه با مشتریان ،کارکنان و سایر اشخاص باشد برخورد نشده است.

23- رعایت کلیه قوانین، دستورالعمل ها و بخشنامه ها برای تمامی کارکنان در هر سطح سازمانی ضروری است.

24- تدوین دستورالعمل های اجرائی، شناسائی فرایندها و شرح جریان کار از مجموعه اقداماتی است که به منظور اعمال کنترل های داخلی اثربخش از سوی مدیریت وضع گردیده است.

25- موارد نقض سیاست ها حسب مورد توسط نهاد نظارت و حسابرسی داخلی ، امور بازرسی و اداره تطبیق گزارش می شود.خاطر نشان می سازدبررسی های حسابرسان داخلی منجر به استقرارکنترل های داخلی پیشگیرانه می شود و این نهاد هیچگونه مسئولیتی در قبال کشف تخلف و تقلب ندارد.

26- گزارش های صادره از سوی نهاد هر ماهه درکمیته حسابرسی طرح می گردد. کمیته ریسک نیزگزارش های تهیه شده توسط اداره ارزیابی ریسک را بررسی می نماید.

27- نظام کارراهه شغلی با هدف بهبود شیوه ارتقا و پرداخت، تدوین و پیاده سازی گردیده و شرح وظایف، شرح شغل و شرایط احراز در جریان تهیه می باشد .در نظام مذکور به کلیه عوامل موثر بر احراز شغل که بر عملکرد صحیح کارکنان و انجام صحیح و کامل امور محوله و مسئولیت های ایشان موثر است تاکید شده.

28- نهادنظارت و حسابرسی داخلی با استفاده از نیروهای متخصص در حوزه حسابداری، حسابرسی و مدیریت توانمندی لازم را ، جهت ارزیابی اثربخش کنترل های داخلی و تهیه گزارش های مربوط جهت مدیریت

بانک و سایر واحدهای نظارتی دارد. به این منظور اختیارات لازم از سوی هیات مدیره در محدوده دستورالعمل حسسابرسی داخلی به این نهاد اعطا گردیده است.

29- نهاد نظارت و حسابرسی داخلی به عنوان واحدی مستقل زیر نظر کمیته حسابرسی و هیات مدیره بانک فعالیت می نماید. جایگاه مستقل این نهاد طی مصوبه ای در اواخر سال 1393 مورد تاکید مجدد قرار گرفت.

30- تمامی اعضای کمیته حسابرسی دارای دانش مالی و سابقه موثر در حوزه حسابرسی می باشند.

31- جلسات کمیته حسابرسی طبق رویه مقرر در شناسنامه کمیته تشکیل شده است(10 جلسه در سال 93) .

32- نهاد نظارت و حسابرسی داخلی در ارتباط مستمر با امور مالی و حسابرسان مستقل در جریان کلیه مسایل با اهمیت قرارگرفته و حسب مورد گزارش های با اهمیت درکمیته حسابرسی طرح می گردد.

33- به طور مشخص در زمان تهیه صورتهای مالی ارتباط میان نهاد، حسابرسان مستقل و مدیران مالی به صورت مستمر برقرار می باشد.

34- تشکیل منظم جلسات کمیته حسابرسی و طرح گزارش های مستمر و موردی .در حوزه گزارشگری مالی تصمیمات بر اساس گزارش های سه ماهه ،شش ماهه وسالانه تهیه شده توسط امور مالی که به تائیدحسابرسان داخلی رسیده ، اخذ می گردد.

35- صورتجلسه کمیته به انضمام کلیه مستندات مربوط قبل از تشکیل جلسه در اختیار اعضای کمیته قرار می گیرد.لازم به ذکر است مدیریت نهاد امکان ارتباط مستمر با اعضای کمیته را داشته و در صورت لزوم خارج از روال عادی جلسات کمیته، از نظرات و تجربیات ایشان استفاده می نماید.

36- در صورتی که جابجائی / خروج کارکنان کلیدی به صورت ناگهانی و بدون پیش زمینه نامساعد از عملکرد ایشان صورت بگیرد، موضوع گزارش می شود و دلایل آن مورد بررسی قرار می گیرد.

37- بررسی علل گردش غیر معمول کارکنان از وظایف مدیریت سرمایه انسانی است . تاکنون مستنداتی حاکی از گردش غیر معمول کارکنان مشاهده نگردیده است.

38- پلاک کوبی اموال، انبارگردانی سالانه و برخورداری از سیستم امنیتی مناسب در واحد های ستادی و شعب صورت می پذیرد.

39- باتوجه به گزارش های دریافتی از سوی واحد های نظارتی و اجرایی، تصمیمات مقتضی در جلسات هیات مدیره اخذ گردیده و به واحد های ذیربط ابلاغ می گردد.

40- با توجه به تعداد شعب وعرف حرفه ، تعداد کارکنان واحدهای حسابداری و حسابرسی داخلی متناسب با اندازه سازمان می باشد.

41- در شرح وظایف مدیران، حدود اختیار ات و مسئولیت های ایشان به صراحت ذکرشده. مدیریت نهاد نظارت و حسابرسی داخلی علاوه بر پایبندی به رفتار حرفه ای، اصول و استانداردهای حسابرسی را نیز در نظر دارد.

42- در شناسایی ریسک ها به کلیه عوامل داخلی و خارجی توجه می شود.

43- در حال حاضر بانک اقدامات اولیه را به منظور جانشین پروری آغاز نموده است.

44- نهاد نظارت و حسابرسی داخلی در طی سال و همچنین زمان تهیه صورتهای مالی با انجام کنترل های مناسب جهت حساب های با اهمیت ، نظارت خود را بر صحت و قابلیت اتکا بودن صورتهای مالی اعمال می نماید.

45- مدیریت در زمان بروز بحران های برون مرزی، تصمیمات مناسب جهت انجام عملیات ارزی مطمئن اتخاذ نموده است .

46- برنامه ریزی به منظور طراحی، ارزیابی ریسک و هزینه و منفعت و... جهت خدمات جدید در کمیسیون توسعه محصول بررسی و تصویب شده و گزارش مربوط به هیات مدیره تقدیم می گردد.

47- هنگام برنامه ریزی برای ارائه محصولات جدید و یا انجام فعالیت های نوین هیات مدیره و مدیران پس از انجام تبادل نطر های لازم به اقدامات کنترلی لازم در فرایند طراحی، تست ، تائید و اجرا توجه می شود.

48- تا کنون نسبت به پیش بینی کنترل های مناسب و ضروری به هنگام طراحی محصولات و یا فعالیت های جدید اقدامی صورت نگرفته است.

49- ارزیابی ریسک توسط کارشناسان نهاد نظارت و حسابرسی داخلی پس از اخذ نظرات مدیران ارشد و مدیران اجرائی صورت می پذیرد.

50- فرایند طراحی و توسعه محصول با مشارکت مدیران مربوط و زیر نظر کمیته ای تخصصی فعالیت می نماید . از این رو مسایل فنی مربوط مورد بررسی کامل قرار می گیرد.

51- انجام کارسنجی و تامین نیرو بر اساس نتایج حاصله. تدوین شرح شغل و نیازمندیهای احراز شغل و جذب نیرو پس از طی فرایند استخدامی و اطمینان از دارا بودن شرایط شغل با شاغل صورت می پذیرد.

52- یکی از اقدامات پیشگیرانه، تهیه کاربرگ ارزیابی ریسک است که در آن جهت مهار کلیه ریسک ها، اقدامات کنترلی مناسب پیشنهاد می گردد.

53- گزارش های مدیریت امور بازرسی در خصوص موارد عدم رعایت قوانین طبق برنامه آن مدیریت تهیه می گردد.

54- شرح جریان کار مدون و به کلیه واحدها ابلاغ گردیده است.

55- بازنگری فرایند اجرای کار در برنامه مدیریت بهبود و کیفیت قراردارد.

56- هرساله عملکرد نهاد طی گزارشی به کمیته حسابرسی اعلام می گردد و با برنامه مصوب کنترل می شود.

57- کلیه گزارش ها، مصوبات کمیته و هیات مدیره در فرایندی نظام مند پیگیری می شود.

58- با ایجاد کمیته های تخصصی متفاوت تصمیمات در حوزه مشخص خود طرح و مصوبه اخذ می گردد.

59- نهاد نظارت و حسابرسی داخلی طبق برنامه مصوب خود صحت عملیات را در فرایندهای شناسایی شده مورد ارزیابی قرار می دهد.

60- گزارش های مربوط توسط مدیریت امور مالی تهیه شده و توسط نهاد نظارت و حسابرسی داخلی بررسی میشود.

61- ریسک های مرتبط با فعالیت های با اهمیت شناسایی شده و اقدامات کنترلی مربوط مشخص گردیده است.

62- آئین نامه انضباطی مدون و ابلاغ گردیده است.

63- سیاست جانشین پروری درکلیه مدیریت ها به صورت جدی مورد توجه بوده، تا تحقق کامل این امر و درکوتاه مدت مدیران مربوط نقش موثری در انجام کامل و بموقع فعالیت های اصلی در غیاب اشخاص مسئول ایفا می نمایند.

64- به طور مشخص در شعب گردش کارکنان با هدف افزایش توانمندی ها ی ایشان صورت می پذیرد.

65- در تدوین شرح وظایف و حدود اختیارات کارکنان و به طور مشخص در چرخه فرایندها به ارتباطات متقابل فعالیت ها توجه شده است.

66- ارزیابی رضایتمندی کارکنان به صورت دوره ای صورت می پذیرد.

67- مدیریت تحقیقات و برنامه ریزی درگزارش ماهانه مدیران ستادی ، گزارش هایی بر پایه اطلاعات روز از صنعت و بازار تهیه می نماید.

68- تدوین برنامه از سوی هیات مدیره جهت ارائه به موقع صورتهای مالی و لزوم همکاری حسابرسان داخلی در زمان تهیه آن به منظورکسب اطمینان از قابلیت اتکای صورتهای مالی.

69- برنامه و بودجه ، صورتهای مالی، سیاستهای اعتباری و....در وعد مقرر تهیه و به استفاده کنندگان ابلاغ می گردد.

70- سیستم اطلاعاتی بانک امکان دسترسی به اطلاعات مورد نیاز انواع کاربران را فراهم می نماید.

71- صورتهای مالی بر اساس استانداردهای ملی حسابداری تهیه می گردد و به تائید حسابرس مستقل می رسد.

72- مطابق استانداردهای حسابرسی داخلی در بهترین حالت، کنترل های داخلی قادر به اطمینان بخشی 70 درصدی تحقق اهداف می باشند.در حال حاضر بانک با ایجاد واحدهای نظارتی داخلی تمامی تلاش خود را جهت کاهش سطح ریسک عملیات اعمال نموده است.

73- بانک فاقد طرح جامع اطلاعاتی می باشد.

74- آموزش های لازم در خصوص آگاهی بخشی به کارکنان به عنوان اهمیت نقش آنها در فرایند کترل های داخلی صورت نگرفته است.

75- با توجه به تدوین ساختار فرایندی انتظار می رود کارکنان از ارتباط شغلی خود با دیگران اطلاع داشته باشند.

76- مهارتها و توانمندی ها ی مورد نیاز جهت احراز شغل در نظر می شود.

77- آیین نامه و یا دستورالعملی در خصوص گزارش موارد مغایر با ساختار کنترل های داخلی پیش بینی نشده است.

78- اخذ مصوبه از هیات مدیره ضمانت اجرایی یافته های حسابرسان است.

79- کلیه گزارش ها صادره به امضاء تهیه کننده و تایید کننده می رسد.

80- واحد حسابرسی داخلی بدون هیچگونه محدودیتی به هیات مدیره و یا کمیته حسابرسی دسترسی دارد.

81- تدوین برنامه ریزی راهبردی و برنامه سالانه مطابق با نیازهای بانک.

82- با ارائه گزارش های نهاد به هیات مدیره و اخذ مصوبات مربوط ، پیگیری لازم در خصوص اخذ برنامه مدیریت مربوط در رفع موارد مستعد بهبود صورت می پذیرد. لازم به ذکر است مصوبات هیات مدیره از سوی دبیرخانه مدیریت پیگیری می گردد و مصوبات حسب مورد به مدیریت های مربوط ابلاغ می گردد.

83- با توجه به اصل اهمیت موارد مهم درگزارش حسابرسی درج می گردد.

84- یافته های حسابرسی در زمان رسیدگی به اطلاع مدیران اجرایی می رسد .

85- طبق منشور حسابرسی داخلی ، انتصاب مدیر حسابرسی داخلی به تائید هیات مدیره بانک می رسد.

86- دامنه رسیدگی حسابرسان داخلی طبق یادداشت راهبرد و برنامه حسابرسی مشخص می گردد. در خصوص مسایل اجرائی نیز هرساله سیاستهای بانک مدون و پس از تصویب هیات مدیره ابلاغ می گردد.

87- گزارش های حسابرسی داخلی درکمیته و پس از آن در هیات مدیره طرح می شوند.

88- ایجاد نهاد نظارت و حسابرسی داخلی به منظور کسب طمینان معقول از اثربخش بودن کنترل های داخلی در جهت دستیابی به اهداف سازمان می باشد. لذا نمی توان به طور صریح نسبت به تائید سیستم کنترل های داخلی اظهار نظر نمود و می بایستی همواره محدودیت های حاکم بر نظام کنترل های داخلی را مد نظر قرار داد.

89- هیات مدیره یا کمیته حسابرسی ، مطابق با برنامه مصوب حسابرسی از موارد مستعد بهبود کنترل های داخلی در هر یک از فرایندها مطلع می شوند.

90- با توجه به اهمیت یافته های حسابرسان داخلی، پیگیری رفع نارسائی های کنترلی مدیران صف توسط ارکان ذیصلاح تا حصول نتیجه صورت می پذیرد.